

HELÂLLER
VE
HARAMLAR

Prof. Dr. H. İbrahim ACAR

Prof. Dr. H. İbrahim ACAR

18.02.1959 yılında Bursa-İznik-Kırıntı köyünde doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini Sakarya-Karasu ilçesinde tamamladı. 1982 yılında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 22.03.1983 yılında Yozgat Akdağmadeni İlçe Müftüsü olarak göreve başladı. 08.09.1986-8.03.1989 yılları arasında İstanbul Haseki Eğitim Merkezinde 5. dönem Arapça İhtisas Kursunu tamamladı. Kurs bitiminde Bursa-Harmançık İlçe Müftülüğüne, 1990 Yılında Erzurum-Ilıca vaizliğine, altı aylık görevini müteakiben de Erzurum Müftülüğü Kur'an Kursları Müdürlüğüne atandı. 1994 tarihinde Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde İslâm Hukuku Anabilim Dalına Yardımcı Doçent olarak atandı. 1998 tarihinde Doçent, 12.03.2004 tarihinde de Profesör oldu. 09 Ocak 2012 tarihinde Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Hukuku Anabilim Dalına Profesör olarak atandı. Evli ve iki çocuk babasıdır.

HELÂLLER VE HARAMLAR

Prof. Dr. H. İbrahim ACAR

Emin Yayınları 350

HELÂLLER VE HARAMLAR

Prof. Dr. H. İbrahim ACAR

1. Basım: Bursa 2020

Baskı

Stüdyo Star Ajans Matbaacılık Ltd. Şti

Nilüfer Ticaret Merkezi Bursa

Sertifika No: 48334

EMİN YAYINLARI

Fethiye Mah. Kırlangıç Sok. No:11/B

Tel: (0224) 2422898, Fax: (0224) 2412569

Nilüfer/BURSA

www.eminyayinlari.com.tr

© Bütün yayın hakları anlaşmalı olarak Emin Yayınları'na aittir. Kitap, yayının ve yazarın izni olmaksızın hiçbir surette (baskı, fotokopi, elektronik, manyetik, mekanik ve sesli ortamlarda ya da başka bir şekilde) kısmen veya tamamen çoğaltılamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Cataloging-in-Publication Data (CIP)

HELÂLLER VE HARAMLAR

Prof. Dr. H. İbrahim ACAR

1. Fıkıh 2. İslam Hukuku 3. İslam

ISBN: 978-605-7863-50-8

Sertifika No: 41427

ÖNSÖZ

Allah Tealâ, biz insanoğluna sayısız nimetler vermiş ve yaptıklarından sorumlu tutmuştur. Nimetlerin çoğu insanlara helâl; bir kısmı da haram kılınmıştır. Bir kısım nimetler daha vardır ki serbest bırakılmış ve onunla ilgili herhangi bir hüküm belirtilmemiştir. Hz. Peygamber kendisine sorulan bir soruya şöyle cevap vermiştir: *“Helal Allah’ın kitabında helal kıldığı şeylerdir. Haram da; yine Allah’ın kitabında haram kıldığı şeylerdir. Hükmünü belirtmediği şeyler ise affedip mübah kıldığı şeylerdir.”* (Tirmizi, Libas, 6; İbn Mace, Et’ime, 60.)

Diğer yandan, Hz. Peygamber kişiyi harama götürecek şüpheli şeyler için de şu uyarıyı yapmıştır: *“Şüphesiz helal bellidir, haram da bellidir. Aralarında bir takım şüpheli şeyler vardır ki, onları insanlardan birçoğu bilmez. Bu şüpheli şeylerden kim kaçınırsa dîni ve haysiyetini korumuş olur. Her kim şüpheli şeylere düşerse harama düşmüş olur. Bu tıpkı korunan bir yerin etrafında hayvan otlatan çobanın durumuna benzer. Sürüsü her an oraya girebilir. Bilin ki her hükümdarın bir koruluğu vardır. Allah’ın koruluğu ise O’nun haramlarıdır.”* (Müslim, Müsâkât, 107.)

Helâl ve haramlarla ilgili vazedilen hükümlerin asıl amacı, Allah’a karşı gösterilmesi gereken teslimiyet ve bağlılığın ortaya konulmasıdır. Kulluk bilincinin gelişmesi ve dünya imtihanının kazanılması adına bu sınırlara riayet etmek hayatî bir öneme sahiptir.

Yüce Allah, inançla ilgili meselelerden ibadetlere, ticarî hayattan yiyecek ve içeceklerle, aile hayatından sosyal münasebetlere kadar hayatın her alanıyla ilgili bir kısım sınırlar çizmiş ve yasaklar koymuştur. Bahsi geçen konuların ciltleri

bulacak hacimde yazılabilmesi mümkündür. Ancak bahsi geçen konuların tamamına eserimizde yer veremedik. Çünkü bu çalışma daha çok ders kitabı mahiyetinde İlahiyat Fakültelerinde okuyan öğrencilerin eksik kalabileceğini düşündüğüm konulara yönelik olarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte bu konulara ilgi gösteren vatandaşlarında ziyadesiyle istifa edeceğini düşünmekteyim.

Eserin hazırlanmasında diğer kaynaklar yanında Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu tarafından hazırlanan Fetvalar isimli eserden oldukça istifade edilmiştir.

Bu eserde Hanefi ve Şâfiî mezhepleriyle birlikte zaman zaman Mâliki ve Hanbeli mezheplerinin görüşlerine de yer verilmiştir.

Bu mütevazı çalışmamızın, ilim hayatına katkı sağlamasını Allah'tan niyaz ediyorum.

Prof. Dr. H. İbrahim ACAR

Bursa, 2020

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	7

HELÂLLER VE HARAMLAR

I. HELÂL VE HARAM KAVRAMLARI	11
A. HELÂL KAVRAMI	11
B. HARAM KAVRAMI	15
II. GIDA ÜRÜNLERİYLE İLGİLİ HELÂL VE HARAMLAR.....	23
A. YİYECEKLER	24
1. Kara Hayvanları.....	24
a. Eti Yenilip Yenilmeyen Hayvanların Tespitinde Dikkate Alınan Kriterler	24
b. Yenmesi Helâl Olanlar	25
c. Yenilmesi Haram Olanlar	26
d. Hayvanların Kesimi (Tezkiye).....	36
e. Hayvanı Kesenin Niteliği	39
f. Hayvanların Yenilemeyen Kısımları	42
2. Deniz Hayvanları	42
3. Av ve Avlanma Yoluyla Elde Edilen Hayvanlar	46
B. İÇECEKLER.....	50
1. İçki	51
a. İçkinin Yasaklanma Süreci	51
b. Sarhoşluğun Tanımı ve Hükmü.....	54
c. İçkiyle Tedavi	57
2. Meşrubat	58
C. BAĞIMLILIKLAR.....	59
1. Uyuşturucu	59
2. Sigara	62

III. KILIK-KIYAFET VE SÜSLENME İLE İLGİLİ HELÂL

VE HARAMLAR	67
A. ÖRTÜNME	67
1. Örtünmeyle İlgili Âyetler	69
2. Kadınların Ziyet Yerlerini Yanlarında Açabileceği Kimseler	77
3. Elbiselerde Bulunması Gereken Özellikler	81
a. Kıyafet el ve yüz dışında bütün bedeni örtmelidir... 81	
b. İnce ve şeffaf olmamalıdır.	81
c. Vücut hatlarını belli etmemelidir.	82
d. Erkek elbisesine benzememelidir.	85
B. İPEKLİ ELBİSE VE KUMAŞ KULLANIMI	87
C. ALTIN YÜZÜK KULLANIMI	90
D. DIŞ TEDAVİSİNDE ALTIN KULLANIMI	94
E. ALTIN VE GÜMÜŞ EŞYA KULLANIMI.....	95
F. KOLONYA VE ALKOLLÜ MADDE KULLANIMI	96

IV. BEDENE YÖNELİK TASARRUFLARLA İLGİLİ HELÂL

VE HARAMLAR	99
A. SÜSLENME VE ESTETİK MÜDAHALELER	99
B. SAÇLARLA İLGİLİ TASARRUFLAR.....	104
1. Saç Ektirmek	105
2. Saç Eklemek.....	109
3. Saç Boyamak.....	110
4. Yüzdeki Tüyleri Yolmak, Kaşları Aldırmak.....	113
5. Saç, Sakal ve Bıyık.....	115
6. Dövme Yaptırmak.....	121

V. SANAT, SPOR, EĞLENCE VE OYUNLA İLGİLİ HELAL

VE HARAMLAR.....	125
A. SANAT.....	125
1. Resim ve Heykel	127
2. Müzik	134
B. SPOR	143

1. Okçuluk (Atıcılık).....	144
2. Binicilik	146
3. Atletizm (Koşu)	147
4. Yüzücülük	148
5. Güreş	148
6. Halter	149
7. Tasvip Edilmeyen Spor vb. Müsabakalar	150
8. Spor Takımlarını Tutmak/Desteklemek	153
C. EĞLENCE VE OYUN	154
1. Düğün	155
2. Tavlâ	159
3. Satranç.....	161
4. Kumar	162
VI. TEDAVİYLE İLGİLİ HELÂL VE HARAMLAR	165
A. TEDAVİ.....	165
1. Haram Maddelerle Tedavi	166
2. Okuyarak ve Dua Ederek Tedavi(Rukye).....	168
a. Nazar	175
b. Muska.....	180
c. Sihir /Büyü	184
d. Cin	188
e. Fal	192
B. ORGAN BAĞIŞI.....	195
1. Canlıdan Organ Nakli	196
2. Kadavradan Organ Nakli.....	197
3. Organ Bağışının Dini Hükmü.....	198
C. TÜP BEBEK	202
D. ÖTENAZİ	207
E. OTOPSİ	211
F. DİŞE DOLGU VEYA KAPLAMA YAPTIRMAK.....	215

VII. EKONOMİK VE TİCARİ HAYATLA İLGİLİ HELAL VE HARAMLAR.....	219
A. TİCARETTE KÂR VE ÜST SINIRI	219
B. NARH	222
C. MÜŞTERİ KIZIŞTIRMAK (NECEŞ).....	227
D. İHTİKÂR (KARABORSACILIK)	229
E. VADE FARKI.....	234
VIII. DİĞER BAZI KONULARLA İLGİLİ HELÂL VE HARAMLAR ..	237
A. RÜŞVET	237
B. LUKATA (BULUNTU MAL)	246
IX. HAYVAN BESLEMEYLE İLGİLİ HELÂL VE HARAMLAR	251
KAYNAKLAR	257

HELÂLLER VE HARAMLAR

I.

HELÂL VE HARAM KAVRAMLARI

Bütün din, hukuk ve ahlâk sistemlerinde yasaklar ve çirkin telâkkî edilen davranışlar vardır. Semâvî dinlerin sonuncusu ve en mütekâmili olan İslâm da, fert ve cemiyet halinde insanlığın hayrına olmak üzere getirdiği mükellefiyetler manzumesi içinde yasaklara da yer vermiştir. Allah Teâlâ'nın terbiye vâsıtası olan helâl ve haramın muhtevası, insanlığın tekâmül seyrine göre değişik olmuş, son ümmette nihai şeklini alarak rahmet, kolaylık ve itidali temsil etmiştir.

A. HELÂL KAVRAMI

Helâl ve haram kavramları dini yaşayış açısından son derece önem arz etmektedir. İnanan bir insan, hayati faaliyetlerini helâl dairesi içerisinde, haram olan sahaya tecavüz etmeden sürdürmek durumundadır.

Helal kavramı, İslâm'ın değerler sisteminde hakkında şer'î bir yasaklama olmayan davranışın dinî hükmünü ifade eder. Helal, haramın zıddıdır. Bir şey haram değilse helaldir. Mübah da yapılmasında şer'an mahzur bulunmayan davranışın hükmü olduğundan, helal kapsamında girmektedir.